

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Lendum

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse i Børnehuset Lendum. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det pædagogiske arbejde i hverdagen.

Det fremgår af den pædagogiske læreplan, hvordan vi i Børnehuset Lendum, så vidt muligt, gennem hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø er tilrettelagt, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiver og deltagelse, til børnefællesskabet, til den aktuelle børnegruppes sammensætning og til børnenes forskellige forudsætninger.

Vi arbejder med, at det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø er integreret i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Vi tilstræber at vurdere børnemiljøet i et børneperspektiv, og i at inddrage børns oplevelser af børnemiljøet ud fra deres alder og modenhed.

Vi bygger den pædagogiske læreplan på de beskrivelser af rammer og indhold for den styrkede læreplan, der fremgår af lovgivningen og på Hjørring Kommunes Børnepolitik.

Hvis du vil vide mere om rammen for den pædagogiske læreplan:

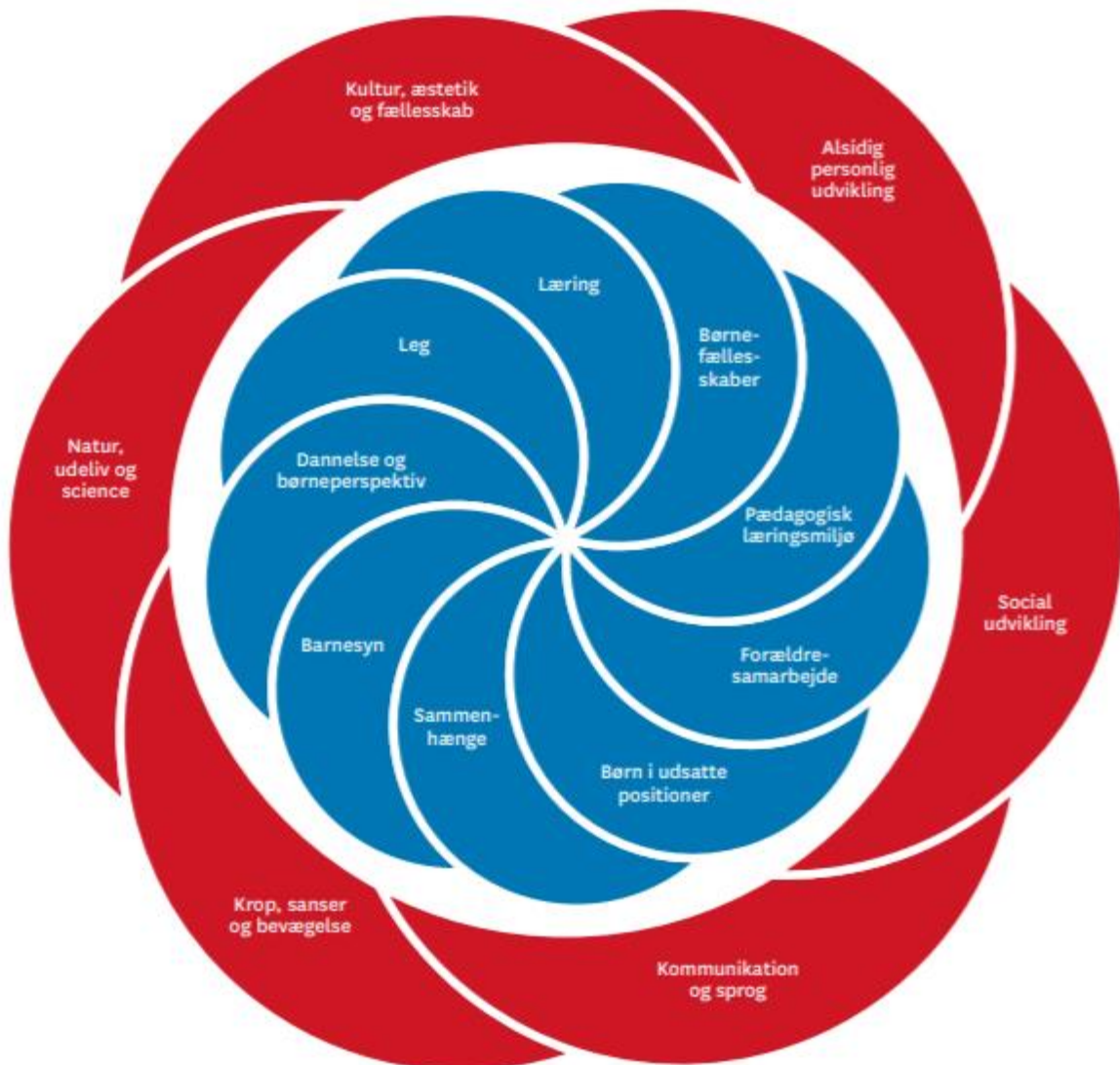
<https://emu.dk/dagtilbud/forskning-og-viden/den-styrkede-paedagogiske-laereplan/den-styrkede-paedagogiske?b=t436-n11492-t4311>

Hvis du vil vide mere om Dagtilbudspolitikken:

https://hjoerring.dk/media/34658/dagtilbudspolitik_endelig.pdf

Kort om Børnehuset Lendum

Børnehuset Lendum er en aldersintegreret daginstitution som ligger midt i byen. Vi arbejder bevidst på at være anerkendende i mødet mellem barnet og den voksne. Vores fokus er på barnets trivsel og den enkeltes udviklingsmuligheder og i tæt samarbejde med forældrene understøtter vi barnets læring, trivsel og udvikling ved at vi sammen giver barnet passende udfordringer, som er håndterbare. Vi tager udgangspunkt i det som barnet er god til og hjælper det til at være anerkendende i samværet med andre. Vi prioriterer som voksne at være til stede i aktiviteterne, for at skabe mulighed for ro og fordybelse og for at barnet skal føle sig som en betydningsfuld del af fællesskabet. Vi tilstræber at have en god omgangstone og skabe en hjemlig og tryk atmosfære, da det skaber de bedste forudsætninger for barnets læring. Vi kigger hele tiden på de enkelte børnegrupper i huset og indretter læringsmiljøer der understøtter og udvikler børnenes behov både indendørs og udendørs. Vi tænker vores nærmiljø ind som en del af vores læringsrum, hvor der er masser af muligheder for at opnå ny viden og forståelse for verden omkring os.

Det pædagogiske grundlag

<p>Temaer i det pædagogiske grundlag</p>	<p>Korte retningsgivende refleksioner og eksempler på, hvordan vi i Børnehuset Lendum forholder os til temaet</p>
<p>Børnesyn</p> <p>Hvordan kommer "børnesyn" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>I Børnehuset Lendum møder vi børnene på en positiv måde, vi ser det enkelte barn og dets intentioner, vi arbejder med at respektere det enkelte barns personlighed og ser det enkelte barns udviklingspotentiale og dets færdigheder. Vi justerer os løbende i vores forventninger til børnene i de enkelte situationer og følger barnets spor i de situationer, hvor der er behov for det.</p> <p>Vi ved hvor vigtigt det er for børnene at føle sig betydningsfulde både i hverdagen og i legen og derfor prioriterer vi omsorg, nærvær og tryghed for det enkelte barn.</p> <p>Vi har kendskab til det enkelte barn, og ved hvordan vi skal tilgå barnet i forhold til dets personlighed.</p> <p>Børnene bidrager i hverdagen ved at hjælpe med dagligdags gøremål som f.eks. at dække på bordet, dele madpakker ud og tage af bordene/oprydning.</p> <p>En gruppe børn har fundet en udklædningsdragt, så man ligner en læge og det får en dialog i gang omkring hvorfor man kommer til lægen. Pædagogen bidrager til børnenes leg ved at give dem plastre og bandager, så legen videreudvikler sig og skaber mulighed for ny læring hos børnene.</p>
<p>Dannelse og børneperspektiver</p> <p>Hvordan kommer "dannelse og børneperspektiver" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>Vi arbejder med at skabe rammerne for at børnene oplever at have medindflydelse på hverdagen, det gør vi blandt andet ved at have åbne stuer, hvor børnene selv har mulighed for at bestemme hvor de vil lege og med hvem. Personalet er nysgerrige og følger børnenes spor og skaber nye læringsmuligheder.</p> <p>Samtidig arbejder vi med børnefællesskabet og snakker med børnene om, hvordan sociale problemer og konflikter håndteres. Vi bruger blandt andet Fri for Mobberi materialet og afholdelse af børnemøder til dette.</p> <p>I Børnehuset Lendum har vi brobygning mellem vuggestuen og børnehaven, samt fra børnehaven til skolen og afhængigt af barnets alder stiller vi krav og gør dem parate til de udfordringer de skal møde i næste fase af deres børneliv.</p>

<p>Leg</p> <p>Hvordan kommer "leg" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>I Børnehuset Lendum er legen omdrejningspunktet for hvad der foregår i hverdagen. Det er herigennem børnenes nysgerrighed, interesse, fantasi, kompetenceudvikling og forståelse for sammenhænge udvikler sig. Vi giver masser af plads til den frie leg, men samtidig er der også ugentlige voksenstyrede planlagte aktiviteter med forskellige fokuspunkter og som ofte griber ind i noget børnene har vist interesse for.</p> <p>Vi arbejder med at tilrettelægge aktiviteter, således at alle børn kan have succes og er tæt på børnene, så vi kan hjælpe, støtte og vejlede dem, hvis legen ikke udvikler sig hensigtsmæssigt og sørger for, at alle kan føle sig som en del både af det store men også mindre børnefællesskaber.</p>
<p>Læring</p> <p>Hvordan kommer "læring" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>Læring i Børnehuset Lendum foregår primært gennem legen, hvor børnene kan undersøge, udfordre og udforske sig selv og tingene omkring sig. Børnene er naturligt udstyret med en nysgerrighed og interesse for at lære at forstå og den skal personalet så vidt muligt hjælpe børnene med at understøtte. Der er også masser af læring i hverdagens rutiner f.eks. Måltiderne, hvor børnene på skift hjælper til med at gøre klar til dette. Vores miljø tillader børnene at være engagerede, eksperimenterende, nysgerrige og tage initiativ.</p>
<p>Børnefællesskaber</p> <p>Hvordan kommer "børnefællesskaber" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>Alle børn har mulighed for at deltage både i børnefællesskabet og i voksenstyrede aktiviteter. Vi sørger for at være til stede, således børnene får hjælp til at undgå konflikter eller løse dem, hvor det er nødvendigt. Vi hjælper børnene med at kommunikere med hinanden og fremhæver børnenes indbyrdes positive adfærd og italesætter børnenes intentioner overfor hinanden, så børnene får en bedre forståelse for hinanden. Vi har blik for, at alle trives og føler sig som en betydningsfuld del af fællesskabet. Vi bruger blandt andet Fri for Mobberi materialet og børnemøder til at forebygge mobning. Vi prioriterer brobygning og den gode overgang både mellem vuggestue og børnehave og mellem børnehaven og skolen, så børnene føler sig trygge i de fællesskaber, som de nu skal til at være en del af.</p>

Det pædagogiske grundlag

Temaer i det pædagogiske grundlag	Korte retningsgivende refleksioner og eksempler på, hvordan vi i Børnehuset Lendum forholder os til temaet
Pædagogisk læringsmiljø Hvordan har vi gennem hele dagen etableret et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.	<p>Vi har indrettet vores hus, så der er skabt mange legerum, som giver rum til fordybelse og mange forskellige typer leg. Børnene har mulighed for selv at tage initiativ til mange lege og aktiviteter og derudover har vi også en række voksenstyrede aktiviteter, som ofte udspringer sig fra børnenes interesser og nysgerrighed.</p> <p>Vi arbejder med selvhjulpethed, både i forbindelse med bleskift/toilettræning, spisesituationer, hvor børnene får forskellige opgaver, og i garderoben, hvor vi motiverer børnene til at holde fokus på opgaven. I garderobesituationen kan det f.eks. være et spørgsmål om at de mindste børn kommer først i garderoben, så der er tid og plads til at øve sig. Vi har også en overgang kørt med hjælpe venner, hvor man har haft mulighed for at få hjælp af en kammerat eller de har kunne vise et smart trick til, hvordan man selv kan lykkes med opgaven.</p> <p>Vi har flyttet rundt på nogle garderober, så alle tingene ikke er proppet ind oveni hinanden og børnene har plads til at være selvhjulpne uden at genere hinanden. Vi har også gjort brug af det visuelle, så det er nemmere for børnene at vide hvad for noget tøj man skal have på.</p>
Forældresamarbejde Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?	<p>I Børnehuset prioriterer vi tryghed og tillid i forældresamarbejdet. Vi har fokus på, at forældrene skal være trygge ved at aflevere sit barn og skabe tillid til at kunne have en åben dialog. Det fordrer et godt samarbejde og giver børnene en følelse af sammenhæng i sin hverdag. F.eks. at sætte ord på barnets dag ved aflevering, opfordre barnet til at fortælle om dagen, bruge opslagstavlen til at vise billeder fra barnets hverdag, så forældrene kan følge med i hvad der arbejdes med i dagligdagen. Derudover holder vi løbende samtaler ud fra dialoghjuls materialet.</p> <p>Vi har forældrerådet, som er forældrenes talerør ind i børnehuset og som laver sociale arrangementer for at styrke fællesskabet for alle i børnehuset.</p> <p>Forældrene kan altid ringe til børnehuset, hvis man skal give en vigtig besked eller lignende og derudover kommunikerer vi løbende med forældrene på AULA.</p>

<p>Børn i udsatte positioner</p> <p>Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?</p>	<p>I Børnehuset vil vi skabe pædagogiske læringsmiljøer, så alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes.</p> <p>Vi har et særligt fokus på børn i udsatte positioner, vi sammensætter mindre grupper fx. sprog, ude, - og sang grupper alt efter de behov, som vi ser i gruppen. Vi har positive forventninger til alle børn og forældre og anerkender forskelligheder og styrkerne heri.</p>
<p>Sammenhænge</p> <p>Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?</p>	<p>De ældste børn er i forskellige spisegrupper til måltiderne, men har tidspunkter i løbet af dagen, hvor der bliver tilrettelagt nogle aktiviteter, som skaber nysgerrighed, fordybelse og læring.</p> <p>Vi har SISTEMA i børnehuset. De ældste deltager på skolen, så de vænner sig til at færdes på skolen, som en del af brobygning, hvor de bl.a. lære at spille på violin.</p> <p>I vores daglige rutiner arbejder vi med før matematisk opmærksomhed f.eks. når vi rydder op i puderummet, hvor vi tæller, snakker om farver og former på puderne.</p> <p>Vi har dukse-opgaver, således det enkelte barn lærer at tage ansvar og være hjælpsom overfor sine kammerater. Derudover arbejdes der dagligt med at skabe bevidsthed om dag, dato og måned.</p> <p>Vi har ord rundt omkring, både indendørs og udendørs, så børnene kan lære at genkende ordene og lære vokaler og konsonanter og vi har alfabetet på gulvet.</p>
<p>Inddragelse af lokalsamfundet</p> <p>Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?</p>	<p>Vi har brobygningsforløb med skolen omkring SISTEMA for alle de børn der er tilknyttet musikprojektet og hele børnehuset har mulighed for at benytte gymnastiksalen til motorisk udfoldelse.</p> <p>Derudover bliver vi inviteret på skolen til diverse arrangementer bl.a. Koncerter, idrætsdage og forestillinger.</p> <p>Børnene laver pynt til den lokale Brugs butiksvinduer, som passer til traditionerne f.eks. Fastelavn, påske og jul.</p> <p>Vi samarbejder med kirken omkring traditionerne ved de forskellige højtider og børnene opnår derved en læring og forståelse for disse.</p> <p>Vi benytter os af de muligheder som Hjørring Bibliotek stiller til rådighed, hvor de f.eks. Kommer ud og læser højt, laver små forestillinger osv.</p>

1. ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social - og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

Vores læringsmiljøer i institutionen er tilrettelagt efter børnenes aktuelle udviklingstrin. I vuggestuen har vi fokus på at skabe små afskærmede læringsmiljøer, som børnene alt efter alder kan kravle og gå til og fra og sørge for, at de er indrettet til at understøtte og udvide børnenes erfaringsverden.

De større børn mødes af læringsmiljøer, hvor det dels selv er muligt at vælge til og fra hvad man har lyst til at lege og som understøtter forskellige udviklingspotentialer. Der er mulighed for at lege rollelege, diverse konstruktionslege, der er mulighed for motorisk udfoldelse i vores motorik rum og mulighed for at udtrykke sin kreativitet i vores værksted. Det vil alle steder være muligt at udtrykke følelser, lære at håndtere konflikter hensigtsmæssigt ved hjælp af voksens guidning afhængig af den enkeltes behov og stadig bevare gåpåmodet.

De voksne er til stede blandt børnene i de enkelte rum og har mulighed for at igangsætte planlagte aktiviteter i det enkelte rum, men samtidig med mulighed for at følge børnenes spor i forhold til spontant opståede aktiviteter, som de voksne derfor kan være med til at understøtte og videreudvikle på, så alle børn kan deltage med succes.

De voksne bestræber sig på at styrke børnenes leg frem for at afbryde den ved at være tæt på, tilføre nye elementer, guide og hjælpe i situationer hvor det er nødvendigt.

Dagen er generelt forsøgt sammensat på en måde, hvor det positive samspil mellem børn og voksne er i centrum samtidig med at der holdes en nogenlunde fast struktur, men med mulighed for en vis elasticitet, så alle børn kan deltage med en oplevelse af succes.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø

I Børnehuset har vi valgt at have åbne stuer, hvor børnene kan lege efter interesse og på tværs af alder, køn, social og kulturel baggrund. Ved denne indretning ser vi fordele ved at de mindre børn kan lære af de store som deler ud af deres erfaringer, samt de store lærer at vise

	<p>hensyn til de mindre børn.</p> <p>Vi benytter os af pictogrammer i vores hus, således at dagen bliver overskuelig, genkendelig og tryk for børnene.</p> <p>Vi har tydeligt afgrænsede legeområder/interessecentre f.eks. hvor der kan leges med magneter, er der tavle med billeder af forskellige konstruktioner til inspiration. Børnene kan selv tage initiativ til at lege, ved at der er tilgængeligt legetøj, til forskellige aldersgrupper, i mange varianter, men også flere sæt af det samme f.eks. to store lastbiler. Vi benytter os af dynamiske læringsmiljøer, sådan at der er bøger som kan give viden omkring dinosaurer, hvis det er der man legen osv.</p> <p>Vi har billeder, der illustrerer, hvem der er duks og dermed hjælper til på den enkelte dag.</p> <p>Vi prioriterer at skabe mindre spisegrupper, hvor der er mulighed for tid og ro til fordybelse i læreprocessen omkring selvhjulpenhed.</p> <p>Vores fysiske rammer understøtter i høj grad de positive samspil mellem barn-barn og barn-voksen, da vi har skabt mulighed for fordybelse og der er variation i de forskellige legemuligheder som børnene har.</p>
I det psykiske læringsmiljø	<p>Personalet møder børnene ud fra ICDP's principper, med anerkendelse, respekt og positive forventninger. Vi er opmærksomme på børnenes talte sprog og nonverbale tegn, og vi responderer på dem og hjælper dem i det omfang de har brug for.</p> <p>Vi opfordrer børnene til at være respektfulde og omsorgsfulde overfor hinanden i deres relationer, ved selv at være gode eksempler overfor børnene.</p> <p>Børnene har medbestemmelse og vi har fokus på et positivt samspil og at give børnene oplevelse af at være betydningsfulde. Ved måltidet kan vuggestuebørnene f.eks. selv bestemme, om de vil have en rød eller blå hagesmæk på og endvidere arbejder vi med selvhjulpenhed og at give børnene succesoplevelser ved f.eks. selv at hælde op i krus.</p> <p>For at understøtte børnene i deres betydningsfulde relationer og i at udtrykke deres følelser og håndtere konflikter hensigtsmæssigt, prioriterer vi at være tæt sammen med børnene, så vi kan aflæse dem og hjælpe dem med at sætte ord på kommunikationen.</p>
I det æstetiske læringsmiljø	<p>Læringsmiljøerne er indrettet på en måde, hvor der er plads til små grupper og fordybelse i legen. Legeområderne indbyder til forskellige slags lege og det er synliggjort ved hjælp af billeder og områderne er afskærmet, så man ikke afbryder hinandens leg.</p> <p>Derudover er der billeder af børnene på væggen, små læringshistorier hvor aktiviteten italesættes samt børnenes læring i forbindelse med legen.</p>

Når vi arbejder med alsidig personlig udvikling, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:

Vuggestuebørnene har især brug for voksne der er medskabende i legen og det foregår oftest på gulvet, hvor alle børnene har mulighed for at være en del af fællesskabet. Der kan også være situationer hvor man deler børnene i mindre grupper for at tilgodese de individuelle behov samt det store fællesskab, det kommer an på aktiviteterne.

Vi har dagligt samling med månedens sang, hvor alle oplever at være en del af fællesskabet og er deltagende på det niveau de nu engang formår.

I legen både med og uden voksen deltagelse, har vi fokus på den alsidige personlige udvikling, idet vi støtter børnene i at udtrykke følelser, egne grænser samt løse konflikter på en hensigtsmæssig måde uden at miste gå-på-modet. Vi øver f.eks. børnene i at sætte hånden op og sige "stop". Den voksne hjælper med at sætte ord på: "Se, han siger "stop", det kunne han ikke lide".

De ældre børn får, også lov at øve og afprøve grænser, men bliver opfordret til at sætte ord på og/eller handle ved f.eks. at finde en anden skovl eller lign.

Vi voksne er dagen igennem opmærksomme på at være gode rollemodeller for børnene. Vi arbejder med børnenes almene dannelse og gensidige respekt overfor hinanden f.eks. gennem turtagning og de daglige rutiner. Det understøtter vi bl.a. ved at være tilgængelige voksne og brugen af pictogrammer, så det enkelte barn har mulighed for at se, hvad der forventes i den gældende kontekst.

Børn i udsatte positioner:

Vi er opmærksomme på at inkludere alle børnene og især ved de små børn er vi opmærksomme på de nonverbale tegn, og vi responderer på dem og hjælper dem i det omfang de har brug for det, for at være deltagende i børnefællesskaberne.

Oplever vi børn, der ikke så nemt kommer med i leg, hjælper vi dem, guider og er med på sidelinjen. Vi sørger for at få skabt en positiv interesse for barnet. Derudover sammensætter vi også legegrupper, hvor det er muligt at give ekstra omsorg og stimulere børnene i passende aktiviteter.

Vi har børn, der i konflikter er hurtige til at reagere ved at skubbe, slå eller lign. og dem sørger vi for at være tæt på og gerne komme situationen i forkøbet og hjælpe dem med en mere hensigtsmæssig reaktion f.eks. sige "Stop" eller hjælpe med at sætte ord på hvad der skete i situationen ved hjælp af den voksne og anviser andre handlemuligheder.

Forældresamarbejde:

Vi er i tæt dialog med forældrene og sammen med barnet fortæller vi deres historie fra dagen, der er gået, for dermed at underbygge deres identitetsdannelse og styrke deres selvtillid og selvværd, f.eks. "Idag kunne hun selv kravle op ad trappen til rutsjebanen".

Vi taler selvfølgelig også med forældrene omkring de ting der udfordrer og hvordan vi i fællesskab kan hjælpe med at støtte barnet i dette.

Vi samarbejder med forældrene og opfordrer dem gerne til at give barnet små opgaver hjemme og er lydhøre overfor det forældrene fortæller.

Ved samtaler og i den daglige kontakt med forældrene, fortæller vi hvordan vi understøtter, netop deres barn i konfliktløsning. Vi opfordrer dem til at samarbejde f.eks. ved at sætte tydelige grænser i deres eget samvær med barnet.

I perioder har vi billeder af nye ting børnene kan klare, under titlen: "Se, hvad jeg kan", f.eks. tage flyverdragt på selv, hvilket giver anledning til at snakke forældre og barn imellem.

Sammenhænge:

De voksne sørger altid for at møde børnene positivt og med respekt for børnenes forskellige personligheder og individuelle behov. Vi har i vores hverdag sørget for at skabe læringsrum, hvor børnene kan lege på tværs af alder og køn og med mulighed for fordybelse i legen både den voksenstyrede og den børnestyret med en voksen tæt på, til at udvikle eller støtte legen. Vi arbejder med demokrati og medbestemmelse på forskellige måder afhængigt af børnenes alder f.eks. har børnene været med til at vælge noget legetøj de gerne ville have, hvor der var afstemning i stemmebokse osv.

2. SOCIAL UDVIKLING

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

Børnegruppen i vuggestuen er sammensat af børn på forskellige udviklingsstrin og til tider med et stort aldersspænd. Da de har meget forskellige behov, er de som oftest opdelt efter alder dagen igennem, både i aktiviteter og ved måltiderne.

Der er også tidspunkter i løbet af dagen, hvor børneflokkene er blandet og tidspunkter hvor vuggestuebørnene er sammen med børnehaven. Generelt i huset tilstræber vi at tilgodese børnenes individuelle behov, så de får de bedste muligheder for deres sociale udvikling og dermed danne mange forskellige relationer.

Børnehavedelen er i dagligt virke funktionsopdelt og på de forskellige ugedage har vi aktiviteter, som tilgodeser de forskellige aldersgruppers udviklingsstrin. Vi har f.eks. gymnastikdag, hvor børnene er inddelt efter deres alder og kan profitere af hinandens kompetencer.

Vi prioriterer at være sammen på stuerne ved måltiderne, hvor man er sammen på tværs af alder, så de små har store børn som de kan spejle sig i på en positiv måde og der er mulighed for at samtale med de voksne omkring bordet.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø

Ved at være funktionsopdelt i børnehaven tilgodeser vi, at børnene har mulighed for at lege med forskellige aldersgrupper, i små og store grupper. Vi tilpasser læringsmiljøerne til den aktuelle børnegruppe og sørge for at tingene er i børnehøjde og med varierende indhold på de forskellige stuer. Vi skaber mulighed for deltagelse og medindflydelse, ved at have forskellige læringsmiljøer i huset, såsom åbent værksted, konstruktionsrum, dukkekrog (mulighed for rolleleg med udklædning), læsehjørne osv. Børnene er i spisesituationer på tværs af stuerne og de har alle en fast plads, som oftest også tilgodeser deres legerelationer. I vuggestuen har de mindre børn brug for mere afskærmning og det tilgodeser vi ved at lave afskærmet legemiljøer, men samtidig er der også gulvplads til f.eks. musik og fællesdans med mange børn og voksne sammen. Så vi tilpasser det løbende til den pågældende børnegruppe. I vuggestuen har børnene faste pladser med deres eget billede på stolen, for at skabe genkendelighed og bygge videre på deres relationer.

I det psykiske læringsmiljø	<p>De voksne er til stede i læringsmiljøerne og klar til at understøtte børnenes leg. Vi hjælper børnene med at løse sociale problemer, ved at udpege børnenes positive adfærd overfor hinanden. Når børn er kede af det eller vrede, er vi støttende og respektfulde overfor børnene, og guider på en positiv og respektfuld måde.</p> <p>Den voksnes rolle er at gå foran, ved siden af og bagved afhængig af situationen, så vi understøtter de enkelte børns deltagelse. Vi er anerkendende og guider dem på en positiv måde. F.eks. øver dem i at hente en anden bil, fremfor at tage den, som et barn leger med i forvejen.</p> <p>Vi italesætter positiv og hensynsfuld adfærd børnene imellem, og gør dem opmærksomme på de andre børns reaktioner, f.eks. "Nu blev han glad, da du hentede en bil til ham."</p>
I det æstetiske læringsmiljø	<p>Der er mange materialer og legeredskaber tilgængelige for børnene, således de har mulighed for at indgå i forskellige sociale lege konstellationer. Brugen af læringsmiljøerne og dets redskaber understøttes med billeder.</p> <p>Vi har gruppebillede til at hænge på døren, som er med til at børnene føler samhørighed, de er f.eks. tit henne og pege på både sig selv og andre, samt øve navne.</p> <p>Vi hænger billeder op ved spise grupperne af ture, børnene har været på og taler om dette i forbindelse med måltidet: "Hvem var med, hvor var vi henne?" eller hvad der nu måtte røre sig i børneflokkens denne dag.</p>

Når vi arbejder med social udvikling, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<p>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:</p> <p>I gennem hele dagen ses legen som værende grundlæggende og vi arbejder både med konstruerede børnefællesskaber, så børnene bliver opmærksomme på hinandens potentialer og forskelligheder men vi ser også stor værdi i den frie leg. I den frie leg er det nemlig muligt for de voksne at følge børnenes perspektiver og spor.</p> <p>Børnenes sociale udvikling understøtter vi især ved at have nogle fælles projekter på tværs i hele huset, som er tilrettelagt på en måde, så alle børn kan deltage med succes og føle sig som en del af et større fællesskab.</p> <p>Vi har mange differentierede og varierede lege- og læringsmuligheder, hvilket giver den brede gruppe af børn mulighed for at deltage, og både have succes, men også blive udfordret.</p> <p>Personalet forsøger at skabe mulighed for at børnene kan lege uforstyrret, således børnene har mulighed for at øve sig på sociale færdigheder og lære de sociale spilleregler på en hensigtsmæssig og tryk måde.</p> <p>Vi voksne fordeler os i læringsmiljøerne, så der er mulighed for fordybelse i leg og aktiviteter med de fleste af børnene på en måde, således vi styrker og udvider legen.</p> <p>Vi er tilgængelige for børnene, så vi kan hjælpe børnene i deres sociale udfordringer, og gør det ved at fremhæve børnenes positive adfærd og hensigter for hinanden og dermed fremme deres empatiske evner. Den voksne er hele tiden understøttende, er rollemodel og lærer børnene de sociale spilleregler på deres niveau. F.eks. ved at hjælpe med, hvordan vi dækker bord til "kaffeselskab", så der er plads til alle.</p>
--

Vi er som voksne tæt på og hjælper børnene, når de øver konflikthåndtering og f.eks. selvregulering i forhold til vrede, hvor vi giver plads, tilbyder vores "rolige nervesystem", sætter ord på og hjælper dem tilbage i legen.

Børn i udsatte positioner:

Vi er opmærksomme på de børn, som har udfordringer med at indgå i sociale samspil og som voksen at hjælpe barnet i leg ved at være guidende og ved at fremhæve barnets potentialer over for den pågældende børnegruppe. Vi er opmærksomme på, i hvilke situationer det enkelte barn har brug for en voksen ved sin side og det kan f.eks. være ved at den voksne igangsætter og deltager i en leg, der tager udgangspunkt i netop det, barnet er interesseret i.

Vi opfordrer de børn med gode sociale kompetencer til f.eks. at invitere til leg og støtter som voksen op ved at sørge for, at alle kan være med.

Forældresamarbejde:

I vuggestuen har vi en opslagstavle i gangen ved garderoberne, hvor der er billeder, af det vi har fokus på, samt sange og babytegn. Forældrene opfordres til at se disse og samtale med deres børn om aktuelle aktiviteter, lege og relationer, de har indgået i.

Generelt i huset understøtter vi børnene i at fortælle om deres dag og de lege, de særligt har været fordybet i, men også hvilke børn, de har leget med. Vi opfordrer også gerne forældrene til at lave legeaftaler imellem børnene og er behjælpelige med, at udpege hvilken børnegruppe der kan matche det enkelte barn. Vi er i kommunikation omkring barnets dag, og sætter nogle fokuspunkter i spil, som vi i fællesskab arbejder med.

Vi indkalder til ekstra samtale ved behov for fælles indsats angående barnets sociale kompetencer og opfordrer forældrene til at tage kontakt ved behov for råd og vejledning.

Sammenhænge:

Børnene bliver gennem deres lege og det sociale fællesskab rustet til, at være mere selvhjulpne generelt men også i deres konflikthåndtering, som et led i overgangen både fra vuggestue til børnehave men også overgangen fra børnehave til skole.

De voksne understøtter børnene i deres konflikthåndtering, og er undersøgende i deres tilgang til hinanden. Fx "Hvad kan du gøre, når X siger sådan?". Børnene øves i at blive bevidste om sine egne reaktioner, håndtering af disse og anvises også eventuelle andre handlemuligheder.

Da vi har vuggestue og børnehave under samme tag arbejder vi også med at gøre overgangen til børnehaven lettere ved at brobygge på sammen måde som vi gør med skolen, så overgangene bliver så glidende som muligt for børnene og det har vi haft meget fokus på, så de kommende børnehavebørn har så godt et kendskab til hverdagens rytmer og rutiner i børnehaven. Vi har børn med oppe til forskellige aktiviteter og måltider, så de lærer børn og voksne at kende inden den kommende overgang. Vi har fælles turdage, aktiviteter og soverum.

3. KOMMUNIKATION & SPROG

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

Børn er forskellige og dermed også deres sproglige udvikling og hele dagen igennem understøtter vi det verbale sprog gennem vores læringsmiljøer. Sproget udvikles gennem legen, i de daglige rutiner, i samtale med andre børn og med de voksne. Personalet fremstår som sproglige rollemodeller, som understøtter den sproglige udvikling, som læser bøger, synger og præsenterer børnene for det skriftlige sprog. Vi er nærværende i relationen til børnene og sørger for at skabe fælles opmærksomhed og respondere på det verbale og nonverbale sprog. Personalet har hele dagen igennem fokus på børnene som ligeværdige samtalepartnere og de forskellige elementer i samtalen. Nogle gange er man den talende part og andre gange den lyttende og disse egenskaber er vigtige for at kunne indgå i de forskellige læringsfællesskaber på lige fod med de andre.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	<p>Vi har i hele institutionen indrettet læringsmiljøer, som ligger op til sproglig interaktion og bredde afhængig af barnets interesseområder. Der er f.eks. indrettet et læseområde, hvor der både er mulighed for højtlesning/dialogisk læsning, men også at børnene kan sidde selvstændigt og læse/kigge bøger.</p> <p>Der er en tavle, kridt, papir, blyanter, sakse og pensler tilgængelige, så vi præsenterer børnene for forskellige udtryksformer og indhold.</p> <p>Vi har mange spil, som er tilgængelige for børnene, således de har mulighed for at spille med hinanden eller sammen med en voksen, som derved kan være med til at understøtte samtalen og det sproglige indhold.</p> <p>Vi benytter os af skriftsprog og pictogrammer i vores legemiljøer.</p> <p>Vi har et pictogram over dagens gang, således dagen bliver forudsigelig og overskuelig for børnene.</p> <p>Udenfor har vi flere områder, der skaber mulighed for at udforske og samtale f.eks. jord hjørne hvor vi graver og finder regnorme og foderbræt til fuglene.</p> <p>Vi udstiller børnenes kreative værker og anvender dem som udgangspunkt i samtaler dagen igennem.</p> <p>Vi har på tavle illustreret "Månedens sang" med tekst og tydelige billeder der understøtter og danner udgangspunkt for vores daglige samling.</p>
----------------------------	---

I det psykiske læringsmiljø	<p>Vi italesætter det der sker overfor børnene. Vi benytter dialogen, og øver den naturlige turtagning i en samtale, for at styrke børnenes kommunikative strategier, fx ved at benytte kropssprog, hvis ikke man har tilstrækkelige færdigheder i det talte sprog.</p> <p>Vi italesætter følelser, intentioner og handlinger. Det gør vi ved at hjælpe børnene med at forstå sig selv og hinanden i de sociale kontekster de indgår i. Vi "tænker højt" over for børnene, og på den måde italesætter vi hypoteser ud fra de tegn barnet viser. Vi arbejder med at understøtte, at børnene udvikler et socialt og emotionelt sprog. Vi bruger nye ord, for at skabe nysgerrighed ved børnene og udvide deres begrebsverden.</p> <p>I de konfliktsituationer, der opstår i legen, hjælper vi med at sætte ord på handlinger, reaktioner og følelser.</p> <p>Vi sætter i dagligdagen ord på alt vi gør sammen, og italesætter f.eks. børnenes behov, "du er træt". Når et barn f.eks. skriger for at gøre opmærksom på noget, forsøger vi at sætte ord på og aflæse om barnet føler sig forstået. Det bliver yderligere understøttet ved hjælp af babytegn i vuggestuen.</p> <p>Den voksne er rollemodel bl.a. ved at udvise respekt for samtalepartneren uanset alder: "Vent lidt, jeg taler lige med..."</p>
I det æstetiske læringsmiljø	<p>Vi vægter at børnene kan tage initiativ til lege og har derfor gjort mange aktiviteter tilgængelige i børnehøjde. Dette giver mulighed for samtalen om mange forskellige emner, men på børnenes præmisser.</p> <p>Vi bruger billeder på mange måder. Vi har dem ved legeområderne, for at inspirere til leg, vi har billeder af aktiviteter, ture, de sange og rim/remser vi aktuelt anvender. Vi har gruppebillede på døren og billede af det enkelte barn på stole og i forhold til dukseordning. Billederne danner alle i det daglige, grundlag for samtale og fælles opmærksomhed. Med små babyer laver vi pludrer/verballeger for at give børnene en oplevelse af at være samtalepartner og for at lære dem rytmen i sproget og samtalen.</p>

Når vi arbejder med kommunikation og sprog, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<p>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:</p> <p>I læseområdet er der mulighed for højt-læsning/dialogisk læsning, samt mulighed for selvstændigt at sidde og kigge/læse bøger. Under læsningen bliver børnene introduceret for nye ord, bygget på det ordforråd de i forvejen har f.eks. "Det er en ko, hvad siger koen?". Vi benytter nogle nye ord, for at udvide børnenes begrebsverden, samt skabe nysgerrighed og forklarer f.eks. at billeder i en bog hedder illustrationer.</p> <p>Vi har mange legeredskaber tilgængelige, som er med til at skabe mulighed for gode samtaler både børnene imellem, men også børn og voksne nogle eksempler kunne være DUPLO, LEGO, dukker, magneter osv.</p> <p>Vi har synlig skrift på bl.a. børnenes tegninger, hvor vi hjælper dem med, at beskrive hvad de tegner. Vi hjælper børnene med at skrive deres navn.</p> <p>Vi understøtter dialogen børnene imellem, men vi sørger også for at være tilgængelige for samtaler med børnene. Vi er opmærksomme på børnenes nonverbale signaler, et socialt sprog, og sætter ord på børnenes positive adfærd, f.eks. takker for hjælpen.</p>
--

Vi arbejder med sprog som del af hverdagsrutinen. Derfor er vi opmærksomme på at tale med børnene både under rutiner, leg og aktiviteter. F.eks. Når de yngste er på puslebordet, snakker vi om alt vi gør og benævner f.eks. forskellige kropsdele.

Børnene har ude og inde mange muligheder og forskellige legetøj og materialer til rådighed. F.eks. giver vores uderum grundlag for mange samtaler. Her går vi især på opdagelse efter forskellige dyr. Børnenes perspektiv er centralt og vi følger deres spor, interesser, nysgerrighed.

F.eks: "se jeg har fundet en regnorm "ja den er fin, hvad mon den spiser?" Og samtalen kan fortsætte, andre børn bliver interesseret og deltager.

Legen er en vigtig øvebane i forhold til den sproglige udvikling.

De voksne er deltagende i legeområderne, her øver vi samtale, turtagning ud fra konkrete ting f.eks. i køkkenhjørnet, hvor vi snakker om hvad de forskellige frugter og grøntsager hedder.

Vi anvender de understøttende sprogstrategier til at arbejde ud fra. Det ses f.eks. ved at vi i kommunikationen med de ældste børn, tager udgangspunkt i det der interesserer dem og f.eks. stiller hv-spørgsmål.

Måltidet er et tidspunkt, hvor der især er fokus på den sproglige udvikling. Vi har således organiseret os, så der ved hvert bord er en voksen med en gruppe børn, der er blandet i alder, så de yngste børn har ældre sproglige rollemodeller. Her øver vi turtagning, alle bliver set og hørt og den voksne hjælper med at italesætte formiddagens aktiviteter, f.eks. "Hvad lavede du ude på legepladsen, du så ud til at have det sjovt?".

Børn i udsatte positioner:

Vi har blik for at de børn, der ikke af sig selv indgår i samtaler, lege og aktiviteter også kommer til at være en del af fællesskaber, der understøtter deres kommunikative og sproglige udvikling. Vi guider dem ind i leg og hjælper med at sætte ord på deres følelser, intentioner og handlinger. Vi aflæser og tolker deres kropssprog, for at de også føler sig set og forstået.

Vi fremhæver barnets potentialer overfor resten af børnegruppen, f.eks. "Du er god til at synge mariehønen evigglad, skulle vi prøve at synge den igen allesammen?".

Forældresamarbejde:

Vi opfordrer forældrene til at tale med deres barn, så de bliver nysgerrige på deres dag. De børn, som er sprogligt udfordret, fortæller vi lidt om barnets dag, således de har mulighed for at spørge ind til dette. Omvendt opfordrer vi ligeledes forældrene til at fortælle os om barnets oplevelser, da det giver anledning til samtaler i løbet af dagen og hjælper barnet med at føle sammenhæng med de forskellige arenaer i dets liv.

Vi opfordrer forældrene til at læse for deres børn, da højtlesning styrker barnets sproglige udvikling.

Vi følger sammen med forældrene barnets sproglige udvikling, ved at udveksle nye ord, vi har hørt barnet sige. F.eks. "Vi hører, at hun nu kan sige de andre børns navne, gør hun også det derhjemme?".

Vi deler de sange og rim/remser, vi aktuelt bruger. På tavlen er også, de babytegn vi særligt har fokus på.

Sammenhænge:

Børnene bliver rustet i at være mere selvhjulpne i deres konflikthåndtering, som et led i overgangen til børnehaven og skolen. Det gør de ved at udvide deres kommunikative strategier overfor hinanden, og øve sig i at sætte ord på deres følelser, ønsker, behov og holdninger. F.eks: "Sig til ham, at du ikke kan lide, at han kører ind i dig med cyklen".

Vi understøtter alle børn i at udvikle et sprog, der bidrager til at børnene forstår sig selv, hinanden og omverdenen endnu bedre.

4. KROP, SANSER & BEVÆGELSE

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

I Børnehuset Lendum er der en stor aldersmæssig spredning og derfor også stor forskel på, hvor børnene er i deres motoriske udvikling. Der er indrettet læringsmiljøer som forsøger at tilgodese alle børnene, hvor der er forskellige muligheder for at bruge kroppen og lære dens muligheder og begrænsninger at kende. Der er rum med masser af gulvplads, hvor der er rig mulighed for at danse, lave børneyoga, opstille motorikbaner osv. Vi har et motorikrum i børnehaven, men har også mulighed for at benytte skolens gymnastiksal og en legeplads, hvor der er mulighed for at afprøve kroppen motorisk. I forhold til aktiviteten er der vekselvirkning mellem opdelingen af børnene. F.eks. Action Kids er for alle aldersgrupper, og til gymnastik deles de op i aldersgrupper, så de motoriske aktiviteter passer til deres motoriske udgangspunkt.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	I Børnehuset Lendum har vi indrettet læringsmiljøer, hvor der er mulighed for at bruge kroppen på forskellige måder. Der er små afgrænsede områder, hvor man kan være i ro og lege med forskellige materialer og f.eks. Øve finmotorik på børnenes kontor. Et sted hvor der er mange forskellige materialer tilgængelige for børnene og de kan være fordybet i leg. Der er områder med masser af gulvplads, hvor der er rig mulighed for at bruge kroppen. Man kan køre på scooter, danse til musik, lave motorikbane, børneyoga og action kids. Børnene har sammen med personalet mulighed for at arbejde med kroppen på mange forskellige måder og i institutionen har vi også opsat spejle, hvor man kan kigge på kroppen og se hvordan den bevæger sig. Vi har også igennem vores DGI-certificering haft fokus på mange forskellige lege og de voksne som positive rollemodeller.
I det psykiske læringsmiljø	Vi sørger for, at vi møder det enkelte barn på en respektfuld måde i formidlingen omkring, hvilke muligheder og behov de har. Vi hjælper børnene med at blive fortrolige med deres krop, udvikle kropsbevidsthed, vi kigger i spejl på stuen og på badeværelset, kigger på os selv og hinanden og benævner de forskellige kropsdele.

	Vi er opmærksomme på at ingen føler sig "forkerte" og er ekstra opmærksomme på dem, som kan have brug for hjælp ind i aktiviteten.
I det æstetiske læringsmiljø	Børnene er aktive og deltagende i hverdagens aktiviteter. De har mulighed for f.eks. at bygge en forhindringsbane og bruge deres fantasi til at udvikle kropslige lege og vi tager billeder, så man kan lade sig inspirere af forskellige lege. Vi laver mange aktiviteter, hvor sanserne er i fokus og børnene derudfra får lov til at eksperimentere og udforske som f.eks. fingermaling, kartoffelmel og vand og arbejder med forskellige materialer. Efterfølgende bliver børnenes værker udstillet og vi snakker om processen i løbet af dagen og viser det for forældrene. Vi laver "sanseposer" ud af klare plastiklommer, hvor der f.eks. er pastaskruer, blade i, der hænger på vægge og døre. Vi danser til musik og anvender fagter i forskellige sange.

Når vi arbejder med krop, sanser & bevægelse, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:
Sanserne er børnenes adgang til verden og fundament for at opfatte og begribe verden. Sansemotorik er noget vi arbejder med hele tiden, vi giver børnene massage, anvender tæpper f.eks. i forhold til urolige børn, hvor det giver ro at blive "pakket ind". Vi tænker de tre motoriske grundsanser med i leg og aktiviteter, vi slår kolbøtter, snurrer rundt osv. Vi voksne er rollemodeller og motiverer børnene til at bevæge sig og vise glæde ved at bruge kroppen f.eks. ved at den voksne også løber, spiller bold, går balancegang og deltager i fjollede danse og igangsætter bevægelsesaktiviteter. Vi gør børnene opmærksomme på de muligheder der er for bevægelse ved bl.a. at drøfte dagens muligheder til samling, således det enkelte barn selv har mulighed for at vælge den pågældende aktivitet. Vi er opmærksom på, også at skabe tid og mulighed for stunder hvor kroppen er i ro f.eks. ligger børnene nogle gange på gulvet, mens den voksne blæser sæbebobler. Børnene skiftes til at have dukke-opgaver, hvor motorikken, den kropslige og sanselige udvikling bliver sat i spil ved at uddele madkasser, service og at fylde kander med vand (fornemme hvornår kanderne er fyldt).
Børn i udsatte positioner:
De voksne i Børnehuset Lendum gør de børn, som har behov for det, deltagelsesparate i de forskellige kropslige aktiviteter vha. mundtlig forberedelse eller pictogrammer. Vi tager udgangspunkt i det barnet mestrer, møder barnet hvor det er i den motoriske udvikling og understøtter og udfordrer derfra. F.eks. Ved at starte med at holde barnet i hånden på motorikbanen, for med tid at støtte og opfordre barnet til at gå selv. Vi har børn, der kan være voldsomme og ukontrollerede i deres bevægelser og dem hjælper vi med at sørger for, at de har plads til udfoldelse og mulighed for at bruge krop og energi f.eks. på legepladsen eller i motorikrummet sammen med voksne og andre børn. Vi er undersøgende overfor evt. sansemotoriske/motoriske udfordringer og søger hjælp når det er påkrævet.
Forældresamarbejde:
Forældrene til de pågældende børn, som skal med i gymnastiksalen, får besked herom dagen før på AULA. Vi opmuntrer forældrene, særligt til de mere motorisk "ubrugte" børn at lade dem gå selv, lave ture i skoven og lignende så vi sammen kan hjælpe barnet til en bedre kropsbevidsthed.

Vi har haft forældremøde med oplæg udefra omkring sansemotorik og efterfølgende har det givet grundlag for samtaler med forældre, hvor vi f.eks. har snakket om vigtigheden i at få gynget, snurret rundt, lave kolbøtter osv. Vi fortæller læringshistorier, om det som barnet magter, evt. suppleret med video og billeder. Vi har plakater til at hænge i garderoben, hvor forældre gøres opmærksom på, at enhver ting du gør for dit barn, som det selv kan, fratager det en mulighed for udvikling.

Sammenhænge:

Der er fokus på, at alle børnene i institutionen bliver selvhjulpne og især de kommende skolebørn gerne skal være selvhjulpne i forhold til toiletbesøg, hygiejne og påklædning. Børnene har sammen med de voksne ansvar for selv at finde det udetøj, som skal bruges til det pågældende vejr. Vi arbejder med at give vuggestuebørnene kropsbevidsthed og at de oplever glæden ved at bruge kroppen.

Med de større vuggestuebørn som skal gøres klar til børnehaven har vi særligt fokus på at træne selvhjulpnehed i forhold til toiletbesøg og påklædning.

5. NATUR, UDELIG OG SCIENCE

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

Børnene i Børnehuset Lendum har meget forskellige erfaringer med naturen. For nogle handler det om, at bruge de muligheder der er på en lille aflukket legeplads, hvor man kan lege med sand i sandkassen, kravle/gå i terræn med forskellige niveauer, kigge på fuglene på foderbrættet osv. Andre børn er klar til de oplevelser og udfordringer man kan få på den store legeplads i børnehaven eller på gå turene i nærmiljøet, hvor vi både har marker, legeplads og en lille bæk tæt på. Vi har mange materialer til rådighed både ude og inde, som tilgodeser børnene på forskellige niveauer og med forskellige interesser. Vi har børn på forskellige aldre og udviklingstrin, men også fra forskellige sociale og kulturelle baggrunde og derfor tilstræber vi at præsentere dem for mange forskellige måder at bruge naturen på og være nysgerrig på vores omverden.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	Børnene har både inde og ude adgang til science materialer som f.eks. forstørrelsesglas, spande, skovle, sand, genbrugsmaterialer mm. Vi tilbyder muligheden for at lege med vand på forskellige måder og børnene tager del i kommunens affaldssortering. Børnenes nysgerrighed for naturen, understøttes af indretningen på legepladsen så vel som indenfor. Udendørs har vi fuglefoderbræt, bålsted, plantekasser, jordhul, hvor vi graver og leder efter regnorme. Vi har også glas, hvor vi kan studere insekter og andre smådyr og indendørs har vi billeder til at hænge af de forskellige dyr vi ofte kan finde på vores legeplads. Vi benytter os af nærmiljøet, på små ture, hvor vi f.eks. er på fodboldbaner, hvor børnene har mulighed for at løbe og ved bækken, hvor vi kigger efter fisk og lytter til vandets lyde. Vi flytter nogle gange "indeaktiviteter" ud, f.eks. læser vi bøger på tæppe på græsset, bygger med klodser, laver sæbebobler, lave naturbingo osv.
I det psykiske læringsmiljø	Det er en vekselvirkning mellem de voksnes introduktion og børnenes nysgerrighed på forskellige temaer. De voksne er tilgængelige ift. at udvide børnenes viden. Vi oplever, at børnene er glade for at være ude og at den gode plads og mindre støj, har en positiv effekt på de indbyrdes

	<p>konflikter. Vi er nysgerrige sammen med børnene og vi følger børnenes spor og lader dem udforske naturen. Vi er deltagende, ved selv at rode i jorden og vise begejstring, for det vi finder. Vi hjælper børnene til at finde ro og sanser vejret og blive nysgerrige på de ting vi ser f.eks. Hvordan kommer der regnbuer.</p>
I det æstetiske læringsmiljø	<p>Børnene har mulighed for at eksperimentere med de materialer de har frit tilgængelige. Vi voksne er guidene, men er samtidig åbne og nysgerrige på børnenes nye perspektiver i brugen af disse materialer. Vi anvender materialer udefra til kreative aktiviteter, plastiklommer fyldt med blade, grankogler, ugle lavet af poser med blade osv. Vi laver kreative aktiviteter ude som at tegne med kridt, male med vand, bygge store sandslotte, grave store huller, hugge brænde til bålet, lege med sne og lignende. Vi har forskellige billedopslag, tegninger og andet der dokumenterer aktiviteterne.</p>

Når vi arbejder med natur, udeliv & science, kan det ses, at vi står på det **DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG** i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<p>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:</p> <p>Børnene tager del i kommunens affaldssortering ved at sortere madpakke-skrald (madaffald, plast, papir og restaffald). De voksne har introduceret processen, og derefter guidet undervejs - det har medført, at børnene nu kan guide hinanden.</p> <p>Vores store science projekter udspringer sig oftest af børnenes nysgerrighed på vores omverden f.eks. vores planet-projekt, som har udviklet sig i samarbejde med børnene - det er startet med en tanke fra et barn, så er der blevet lavet planeter i papmache, set paxi, snakket om solsystemets opbygning og det har videreudviklet sig til viden om årets gang. Børnene har mulighed for at bruge de frit tilgængelige materialer på nye måder f.eks. udforske om pensler kan bruges på tavlen, tape i stedet for lim og omvendt. Vi anvender vores uderum meget i små eller store grupper og vi inddrager naturen i vores hverdag f.eks. Ved at vi kigger på regnen og vandpytterne på legepladsen, åbner døren, så vi kan høre regnen og blæsten osv. Vi bruger vores fuglefoderbræt, hvor vi fodrer fuglene, når vi er ude. Vi kigger på de fugle der kommer og spiser: "Er de store/små? Hvilken farve har de? Hvad siger de? Hvor mange er der?". Vi har aktiviteter, hvor børnene får mulighed for at eksperimentere med forskellige konsistenser f.eks. ved at en lille gruppe får skåle med kartoffelmel og vand og får lov at røre, mærke, hælde op mm. Vi følger børnenes spor og nysgerrighed og opfordrer børnene til at udforske sammen. F.eks. Et barn har fundet en regnorm og inviterer andre børn til at komme og se og røre. Den voksne kan opfordre flere til at hente skovle og sammen tæller vi, hvor mange regnorme, vi kan finde.</p> <p>Vi udvider børnenes viden og finder nogle gange f.eks. dyrelyd sammen på I-pad og undersøger hvad de spiser osv.</p>
<p>Børn i udsatte positioner:</p> <p>De voksne har for øje, at de børn som har behov for det, får en hjælpende hånd ind i fællesskabet omkring de forskellige projekter. De voksne forstørrer de idéer børnene har og vi har en særlig opmærksomhed på at sikre, at børn i udsatte positioner, lærer at være i og lære om naturen. Vi aflæser børnenes signaler, er opmærksom på hvad de mestrer og hvornår indtrykkene er for overvældende for dem, der f.eks. ikke er vant til at være så meget ude. Hvis et barn, udviser utryghed ude, kommer det fast med ud i en periode, er tæt ved en voksen og får lov at komme tidligt ind igen. Dette skulle så gerne resultere i, at vi løbende kan øge tiden ude og at barnet får en god oplevelse af det.</p>

Forældresamarbejde:

Vi laver løbende opslag på vores facebook-gruppe, således forældrene bliver bevidste om de processer vi har gang i. Vi er tilgængelige for de forældre, som kommer og er nysgerrige og ønsker mere viden. Vi opfordrer børnene til, at inddrage deres forældre i de projekter de er en del af. Ved første besøg fortæller vi forældrene, at vi prioriterer at være meget ude, vi spørger ind til barnets tidligere oplevelser, er det vant til at være ude? Vi opfordrer forældrene til at medbringe det nødvendige udetøj. Vi deler de gode oplevelser fra vores udeliv med forældrene. F.eks. når det yngste barn er med i sandkassen for første gang og han reagerer ved at sidde med et stort smil og nyde vinden i ansigtet. Vi sætter billeder op og udstiller de forskellige ting som børnene kreerer og stolt kan vise frem til forældrene.

Sammenhænge:

Vi prøver mange forskellige materialer af, og børnene har været med til forskellige naturprojekter fra start til slut. Vi har i foråret plantet i vores plantekasser, som børnene har været med til at så, vandet for derefter at plukke og lavet det til marmelade og diverse andre ting. Deres idéer bliver taget alvorligt og lyttet til. Børnene har kendskab og adgang til en masse materialer, og arbejdet med disse på forskellige måder f.eks. Lavet malerier. De ældste vuggestuebørn har været præsenteret for forskellige materialer og dermed fået mulighed for at danne begyndende erfaring med årsag, virkning og sammenhæng. Vi eksperimenterer f.eks. med is, der bliver til vand eller går i stykker, når det bliver kastet med.

6. KULTUR, ÆSTETIK & FÆLLESSKAB

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

Vi har en mangfoldig børnegruppe med forskellige kulturelle og sociale baggrunde, som danner grundlag for, at vi skal have blik for forskelligheder. Vi inddrager traditioner i årets gang, såsom fastelavn, påske og jul og deltager i kulturelle tilbud f.eks. teater. Det viser vi i vores hus ved at pynte op, hvor børnene kreerer pynt til den pågældende tradition og samarbejder med kirken omkring, hvorfor vi fejrer de forskellige højtider. Aldersmæssigt er børnene spredt, således at de har meget forskellig erfaring med at udtrykke sig, men også i forhold til kulturelle oplevelser og i de forskellige aktiviteter er vi opmærksomme på at differentiere og opdele i forhold til den aktuelle børnegruppes behov.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	I vores hus har vi et værksted, hvor der er mulighed for forskellige kreative processer og hvor børnene har adgang til forskellige kreative materialer. I det omfang det er muligt, tager vi på tur til teaterforestillinger, og deltager i kulturelle projekter blandt andet i samarbejde med kirken. Børnenes kreative processer udmunder sig i, at vores institution udstiller de forskellige værker, som børnene har lavet. Vi har et lille rum, hvor vi kan lukke af og en lille gruppe kan fordybe sig i at kreere forskellige udtryk. Vi pynter stuerne med forskellige dekorationer alt efter højtiden. Vi har troldegren over vores madras, hvor de helt små kan ligge og få forskellige sanseindtryk. Der er legoklodser og magneter tilgængelige, hvor børnene frit kan kreere forskellige figurer. Vi har bøger tilgængelige både til højtlesning og til at børnene selv kan kigge i. Vi har musikinstrumenter der jævnligt er i brug, både til frit udtryk og i mere voksenstyret aktivitet. Vi har også en kuffert med forskellige ting, som børnene kan vælge sange ud fra. Vi bruger vores uderum, hvor der er mulighed for mange forskellige aktiviteter og med mange materialer til at kreere med. Vi tager nogle gange på små ture ud af huset, hvor vi besøger byens legeplads, handler i Brugsen, går på skolen, kirken osv.
I det psykiske læringsmiljø	Vi er opmærksomme på at understøtte børnene i deres udtryk og inddrager børnene i de kreative processer.

	<p>Vi har adgang til værkstedsmateriale, og kan lukke døren, så få børn kan fordybe sig. Vi stiller materialer frem, så børnene selv kan vælge, med hjælp fra en voksen. Vi støtter børnenes udtryk og lader dem sanse f.eks. fingermaling. Kreative aktiviteter tager udgangspunkt i mest mulig inddragelse af børnene og vi opbygger børnenes selvtillid i forhold til at udtrykke sig, ved bl.a. at rose deres indsats i processen, men også at udstille og fremvise kreationen overfor andre børn og forældre.</p> <p>Vi giver plads til at følge børnenes initiativ, måde at udtrykke sig på f.eks. kan påskekyllingen få tre øjne. Vi har først og fremmest fokus på processen frem for produktet.</p> <p>Vi har en struktur, der giver mulighed for at forberede børnene til den kommende aktivitet og vi lader dem deltage, sanse i det omfang og på den måde, der passer til dem, f.eks. når vi hører musik, danser eller lign.</p>
I det æstetiske læringsmiljø	<p>Vi arbejder med lysætningen i de forskellige rum, således lyset passer til den stemning som ønskes i rummet.</p> <p>Vi har materialer i børnehøjde, som appellerer til at børnene kan være kreative. Vi har i vores indretning afstemt bl.a. farvevalg og valg af inventar, så det virker indbydende og giver en god og inspirerende atmosfære. I de forskellige legehjørner er der tilgængelig materialer/legetøj i børnehøjde, f.eks. dukker i dukke hjørnet, mad og service i køkkenet, traktor, dyr m.m. i bondegårdshjørnet, understøttet af billeder på væggen til inspiration.</p> <p>Vi viser respekt for børnenes kreationer og udstiller dem bl.a. på stuerne, dette gælder alle kreative udtryk fra lego huse til malerier.</p> <p>Vi hører ofte musik, stille og rolig musik om morgenen, fagtesange og musik, vi danser til.</p>

Når vi arbejder med Kultur, æstetik & fællesskab, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<p>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:</p> <p>På legepladsen har børnene f.eks. adgang til nogle byggekasser, som benyttes til forskellige ting som grundlag for rollelege/teaterforestillinger.</p> <p>Vi har ture ud af huset, f.eks. til bibliotekets forestillinger, teaterforestillinger, Kunsten i Aalborg. Kunsten kommer til vores institution ifbm. vores kunstprojekt ToGo. Hjørring Bibliotekerne udbyder forestillinger ud til vores institution.</p> <p>De 4-6 årige er en del af SISTEMA i samarbejde med Hjørring Musiske Skole.</p> <p>I vores hus fejrer vi børnenes fødselsdag, hvor de har mulighed for at have noget med, som de kan dele ud til deres kammerater, råber hurra og tager billeder. .</p> <p>Børnene har adgang til bøger, og der er mulighed for at få læst højt, samt dialogisk læsning.</p> <p>Vi udstiller børnenes værker, således de kan se, at det de har lavet, har en værdi. Det er motiverende for børnenes lyst til at lave flere kreative processer. Vi prioriterer traditioner og højtider højt, det får lov at udfolde sig over længere tid og i forskellige aktiviteter, f.eks. til fastelavn, hvor vi maler tønde, bager boller, kreerer pynt til troldegren, synger sange og holder fest med udklædning.</p> <p>Sang og musik er en stor del af vores dagligdag. Vi lytter til musik, bruger I-pad og synger dagligt bl.a. Månedens sang til vores samling og mad sang inden vi spiser.</p>

Den voksne er igangsætter og rollemodel og motiverer børnene til at udtrykke sig i dans og sang. Alle får mulighed for at deltage, hver på deres niveau, f.eks. Vil et af de yngste børn, stå på alle fire og "rokke" til musikken. Det danner ramme for at børnene kan føle fællesskab og den voksne sørger for at se og inddrage børnene. På stuen har vi et fødselsdagstog med billeder og datoer. Vi har fokus på fællesskabet både i store og små grupper. Vi holder f.eks. alle samling om formiddagen, men har også en lille gruppe, der bruger sangkuffert som udgangspunkt for musikaktivitet, i et lille rum for sig selv. Børnene er selv igangsættere i lege, hvor de eksperimenterer med forskellige roller f.eks. hunde, katte og løver. De inspirerer hinanden og spejler sig i hinanden, så der ofte er en større gruppe i gang med dyrelegen. I vores køkkenområde bliver der også eksperimenteret med forskellige roller, som børnene både selv vælger, men som den voksne også kan understøtte fordelingen af, f.eks. mor, far, baby.

Børn i udsatte positioner:

De voksne har for øje, at de børn som har behov for det, får en hjælpende hånd ind i fællesskabet omkring de forskellige projekter. De voksne forstørrer de idéer børnene har. Vi udviser respekt for børn med anden etnisk baggrund, der f.eks. oplever fastelavn for første gang. Vi guider og udfordrer børn, der ikke er vant til at male eller lign, så de kan være del af fællesskabet. I forhold til nogle højtider, er vi opmærksomme på de børn, der har brug for at blive skærmet lidt f.eks. hvis de giver udtryk for at være bange, når julemanden er på besøg. Vi er opmærksomme på at præsentere børnene for forskellige indtryk, f.eks. ved at læse højt, bruge sang og musik på forskellige måder, bruge I-pad m.m.

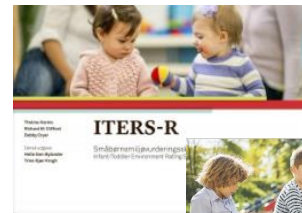
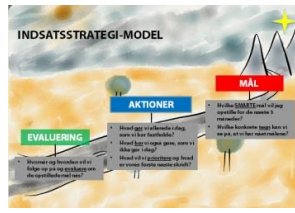
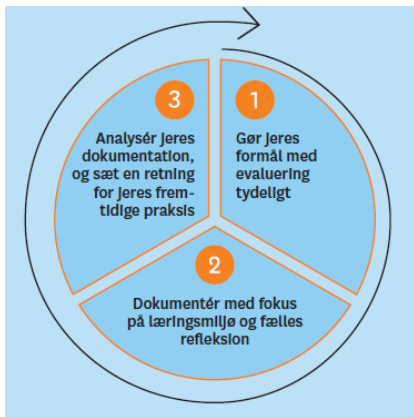
Forældresamarbejde:

Vi laver ferniseringer efter de store projekter, hvor forældrene bliver inviteret. I efteråret har vi høstprojekt, hvor forældrene bidrager med forskellige materialer og madvarer til brug i institutionen. Forældre med børn i udsatte positioner har vi et ekstra tæt samarbejde med, for at guide dem ift. de muligheder/ting de kan bidrage med. Vi støtter alle forældre uanset baggrund, kompetencer og forudgående erfaringer til at deltage i husets traditioner. F.eks. ved at guide dem i forhold til netop deres deltagelse, hvad kan med fordel medbringes til høstfest. Vi inddrager forældre og bedsteforældre i forhold til fejring af højtider, f.eks. er det bedsteforældrene der sammen med børnene laver julegaverne til forældrene. Forældrene deltager i gudstjeneste til jul og vi samarbejder omkring familier, der evt. ikke ønsker at deres barn deltager i kirkegang.

Sammenhænge:

De kommende skolebørn har SISTEMA sammen med 0. klasse. De ældste børn er en del af ToGo projektet i samarbejde med Kunsten, hvor også Lendum skole er en del af. Her udbydes en temaeftermiddag, hvor forældre og børn inviteres til at deltage i kreative processer. Børnene har kendskab til traditioner, kultur og forskellige æstetiske udtryksformer. Traditionerne omkring højtiderne er vi fælles om i hele vores børnehus. Således "emmer" hele huset af f.eks. Høst, når vi har pyntet op med korn, udstillet grønsager og blomster i hele huset. Vi samarbejder om de forskellige aktiviteter f.eks. når der skal laves mad til selve høstfesten. I den sammenhæng har vi også fokus på brobygning f.eks. ved at de ældste vuggestuebørn er i børnehaven og er med til at bage boller.

Systemisk evaluering

<p>Vi vil gerne opnå at:</p>	<p>Ved at undersøge, dokumentere og analysere vores praksis ved vi nu at:</p>	<p>Derfor vil vi fremover:</p>
<p>Inden Corona perioden har vi ikke haft så meget fokus på børnenes håndhygiejne og det er også blevet påpeget i vores rapporter og dette fokus vil vi gerne bibeholde.</p>	<p>I vores rapporter er det blevet påpeget at der har forsøgt fokus på håndhygiejne, men at det ikke er blevet tilstrækkeligt håndhævet. Her under Corona har vi kunne se, hvor stor betydning det har haft, at alle børn og voksne husker at vaske hænder og spritte af på berøringsflader, hvor mange er omkring i løbet af en dag</p>	<p>Fortsætte med at håndhæve de gode rutiner vi har fået inkorporeret i vores dagligdag og derved forsøge at mindske sygdom både blandt børn og voksne.</p>
<p>At huske at have fokus på udviklingen af vores læringsmiljøer.</p>	<p>Vi har erfaret at læringsmiljøer kan have en tendens til at blive meget statiske og ved at der er kommet nye medarbejdere i institutionen har vi fået øje for dette.</p>	<p>Ved på stuemøderne at have et punkt der hedder læringsmiljøer og bruge Kvalid materialet til at gå dem efter i "sømmene".</p>